

Pe pošti prejemnik:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 — „
četrti 6, 50 — „
mesec 2, 20 — „
V pravništvu prejemnik:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 — „
četrti 5 — „
mesec 1, 70 — „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 13.

V Ljubljani, v petek 17. januarja 1902.

Letnik XXX.

Novo sistemizovanje višjih sod. uradnikov.

Kakor je čitati, je pravosodno ministerstvo ustanovilo pri zbornih sodiščih I. stopinje več mest v V., VI. in VII. činovnem razredu. Postavilo je namreč: a) 6 mest višjih drž. pravdnikov v V. čin; b) 40 svetnikov v VI. čin (višji dež. sod. svetniki); c) 42 drž. pravdnikov v VI. čin; d) po 6 namestnikov višjih državnih in državnih pravdnikov v VII. čin. Nasprotno pa se opusti 18 svetniških mest pri zbornih sodiščih II. stopinje, med temi dvojje pri višjem dež. sodišču v Gradcu.

V okrožju nadsodišča graškega, ki se nas najbolj tika, pridejo v V. čin višji drž. pravdniki v Gradcu, v VI. čin drž. pravdniki v Gradcu, Celovcu, Ljubnem in Ljubljani, po en svetnik v Gradcu, Ljubnem in Celovcu ter dva svetnika v Ljubljani, v VII. pa namestnik višjega drž. pravdnika in en namestnik drž. pravdnika v Gradcu.

Tu se je torej zopet pozlatilo par zrn, mesto da bi se narezalo tečnega hleba! Pa tudi samo par le-teh pozlačenih zrn odskočilo je v naše kraje, — neprimerna večina je ostala na severu »bližje Gradcu«! To nam pokaže pregled sodnih mest VI. in VII. čina, ustanovljenih doslej v okrožju graškega nadsodišča.

Pri zbornih sodiščih I. stopinje omenjena nadsodišča in dotičnih pravdnikov je sedaj ustanovljenih, razen predsednikov istih sodišč, 21 mest VI. in 76 mest VII. čina; obojnih mest je torej prilično 21% v VI. činu. Tako je približno tudi v drugih sodnih okrožjih. To razmerje pa se čudovito razlikuje, ako preštejemo justične uradnike VI. čina v slovenskem in nemškem delu graškega okrožja. K nemškemu delu štejemo razun zbornih sodišč v Gradcu in Ljubnem tudi dež. sodišče v Celovcu, ki je v resnici samo ob sebi, kakor tudi z neznatnimi izjemami s podrejenimi okrajnimi sodišči domena zgolj nemških sodnikov. Pri omenjenih 3 zbornih sodiščih in drž. pravdnikov je torej 17 uradnikov v VI. činu (v VII. in VI. skup jih je 53), pri štirih, ki se štejejo

vsaj še večidel na slovenski zemlji, to je v Celju, Mariboru, Ljubljani in Novem mestu so pa — štirje. Na prvih treh krajih je torej od uradnikov VII. in VI. čina v slednjem činu 32%, na ostalih štirih krajih jih je pa — 9%.

To različno merilo se v službenih razmerah nikakor ne da opravičiti. Znano je, da je pri istih treh tako milostno obsedenih zbornih sodiščih justično delo primerno najpogostejše in najjednostavnejše. Korosec in gorenji Stajerec se ne pravdata, ako izvažamo nekaj graških trgovcev, ter niti o kazenskem, niti civilnem senatu v Ljubnem ni slišati nikoli posebnega ne v kvantitativnem, ne kvalitativnem oziru. Resnico te trditve je posneti že iz števila konceptnih uradnikov, ki je ustanovljeno za okrajna sodišča v prvih treh in pa v slednjih štirih okrožjih.

V okrožjih graškem, ljubenskem in celovškem je 69 okrajnih sodišč s 127 konceptnimi uradniki, v okrožjih ostalih štirih zbornih sodišč pa samo 47 okrajnih sodišč s tudi 117 konceptnimi uradniki, a pri tem velja poudariti, da imajo uradniki v slovenskih krajih, posebno na Kranjskem, vendar neprimerno več posla, nego li v nemških, da bi moralo torej v slovenskih krajih biti nameščenih primerno več uradnikov. — Posebnost okrajnih sodišč v okrožju ljubenskem je n. pr. pač ta, da večini razun voditelja ni treba nobene konceptne moči, to velja pri 13 izmed 21h! Jako čudno je torej, da je pri okrožnem sodišču v Ljubnem razun predsednika in pri pravdnikstvu ondi treba troje velmož v VI. činu, da pa pri okrožnih sodiščih v Celju, Mariboru in Novem mestu ni treba prav nobenega.

Početkom navedena ustanovna naredba sicer pravi, da se mesto, ki je sedaj za gotovo zborni sodišče ustanovljeno, kasneje lahko prestavi tudi k drugemu zbornemu sodišču, toda slučaj, da bi se tako mesto vzelo Ljubnu ali Gradcu ter dalo južnim zbornim sodiščem, je pač izključen — saj nas o tem uči preteklost. Pa tudi, ko bi se to čudo kedaj dogodilo in ko bi vsa sedaj v tem okrožju ustanovljena višja mesta naklonili 4 južnim zbornim sodiščem, bi ta okolnost ne izpremenila mnogo na zgoraj

označenem odstotnem razmerju: 32 proti — 9!

Severni kraji so bili na koristi že pred reorganizacijo l. 1897., a stanje se jim je še zboljšalo kasneje pred najnovejšo naredbo kar na tihem. Le-to tiho imenovanje se je namreč izvršilo 20. januarja 1900 kar za šest svetnikov graškega deželnega sodišča, ki so čez noč poskočili v VI. čin. Prej uže so bili severni kraji na boljšem nasproti južnim tudi zaradi primerno višjega števila okrajnih sodišč, tedaj tudi večjega števila okrajnih sodnikov in s tem vsled zakona z dne 3. junija 1894. l. tudi deželnih sod. svetnikov.

Ne oziraje se na posebna narodna svojstva in prometne okolnosti, katere smo prej omenili, je tudi obilico pravnega dela soditi po številu prebivalstva. Pod okrajna sodišča treh severnih zbornih sodišč (Ljubno, Gradec in Celovec) spada 750 tisoč, pod ona štirih južnih zbornih sodišč pa 602 tisoč prebivalcev. V severu je 69 okrajnih sodišč, na jugu bi jih moralo torej biti 55, v resnici jih je pa, kakor rečeno — 47. Jug je torej oškodovan proti severu pri zbornih in okrajnih sodiščih, kar bi morali naši zastopniki poudarjati pri vsaki priliki, kajti tu ni upoštevati želj kakage posameznega birokrata, temveč tu se odločuje za pošten obstanek in napredek cele vrste domačinov, ki prihodke in moči zopet puste v domovini, kajti med Nemce ne pridejo, — saj imajo prednost nasproti njih pravnikom, da znajo uradovati tudi v slovenskem jeziku! Gotovi nemški krogi skrbijo sistematično za kruh svojih rojakov, naši odločilni možje pa se le premalo brigajo za jednaka trdna tla, misleč, da ne spadajo v njih vzvišeni delokrog.

Kakor smo videli, je torej početkom navedena naredba le nekoliko peska v oči in ne ustreza dejanskim potrebam. Kar se tiče posebno naših krajev je število uradniških, pred to naredbo na severu ustanovljenih mest VI. čina popolnoma zadostovalo, — poslej naj bi se gotovo število mest VI. in VII. reda pri vsakem zbornem sodišču in drž. pravdnikstvu oddajalo zmožnim konceptnim uradnikom po njih službenih letih, pa naj službujejo v Ljubnu ali pa v Celji. Vsako

drugačno sistemizovanje ni pravično, ne sploh in ne za južne pokrajine posebe, kakor je prav izvedeno v člankih, ki so bili pred kratkim priobčeni v „Slov. Pravniku“ in nekaterih dnevnikih. Nečemo nikakih prednosti našim uradnikom, a hoteti moramo pravično uravnava plače in avancement vseh, posebno pa justičnih uradnikov, ki jim je soditi o najvitalnejših potrebah in vprašanjih.

Naši zastopniki naj torej na pristojnem mestu zahtevajo pojasnil, kako se zloga s pravico eksekutive, da se vsled zborničnega pooblastila l. 1897. še sedaj naredbenim potom ustanavlja, oziroma opušča toliko uradnih mest, ter kedaj bode konec istemu pooblastilu. Dalje pa naj zahtevajo, in tu ne bodo osamljeni, da se avancement vseh sodnih uradnikov, ne samo okrajnih sodnikov, iz VIII. v VII. čin uredi tako kakor je ravno za okrajne sodnike urejen z zakonom l. 1894. Kar bodo storili za pravico, bodo tudi za korist svojega naroda.

Državni zbor.

V proračunskem odseku poslanske zbornice je dne 14. t. m. ministerski predsednik dr. pl. Koerber odgovarjal raznim predgovornikom. Naznanil je reformo lekarinarstva v tem smislu, da farmacevti dobe zastopstvo v gremiju in da gremiji dobe primerne dohodke za starostno zavarovanje.

Glede veterinarstva izjavi dr. pl. Koerber: »Javno priznam, da sedanje veterinarne pogodbe povsod dajejo povod pritožbam. Mnogokrat se zgodi, da moramo vlagati pritožbe zaradi izvoza naše živine. Delajo se ovire, dasi je naša živina zdrava, česar ne moremo vedno trditi o prašičih.«

Glede zavarovanja živine izjavi ministerski predsednik, da hoče to vprašanje v posameznih deželah urediti po naslednjih načelih: 1. Zavarovanje je prostovoljno, ne prisilno. 2. Zavarovanje naj se ne vrši po številu živine brez ozira na vrednost, ampak na podlagi cenitve. 3. Zavarovanje se razdeli po manjših skupinah zaradi lažje kontrole.

Kar se tiče zavarovanja za starost, za slučaj bolezni, nezgod

LISTEK.

Mišenjsko jabolčko.

Minijatura drama J. Arbesa.

Spomladansko solnce se je izmuznilo iz sivi mrakov in se zasmajalo na svet. Belostni zimski pokrov se je hkrati izgubil, na drevesih i v grmovju so naskočili ključki popki, povsod se glasi še nesmelostno cvrčanje ptičev — skratka, vse, kar človek vidi, razodeva, da je nastala spomlad.

Tudi na radogradske samoti, kjer pomenja zima takorekoč popolno ločenje od sveta, se je razvilo novo, čilo življenje.

Mrtva otrplost, ki je bila po šest mesecev skoro edino značilno znamenje velikega najemnega dvorca, se je umaknila mravljinjski pridnosti.

Na dvorišču vlada čilo ropotanje. Ženska družina dela tu v nenavadni hitri. Iz moške družine ni na dvorišču niti enega — vsi so na poljih, njivah ali v gozdu. Šest hlapcev orje, pet jih vlačijo; od ostalih ima vsak svoje opravilo.

Sam najemnik dvorca, mož v polni jarni

moči, i najstarejši, šestdesetletni orataj Bartovec sta na polju. Najemnik opazuje svoje ljudi, in nadzoruje, da nihče lenobe ne pase; Bartovec pa orje strmo brežino skalnatoga griča, ki je pokrit z nevisoko vrsto črnic.

Naglo pristopi najemnik k Bartovcu. Gleda ga, kako počasi in nerodno vodijo njegove slabe roke plug — kri mu šine v glavo od jeze, zaupije nad Bartovcem. — Stari orataj napenja vse moči; pa konji potegujejo počasi, plug kotreca — in najemnik — —

O! vsaj vemo, kako to znajo strastni ljudje!

Priskočil je, izrul starcu bič in ga našibal, kakor razposajenega, neukrotljivega otroka.

Brez ugovora — zgrbančen potrpi stari Bartovec nezasluženo kazen in orje dalje z napetjem vseh močij, da mu pot rine po spancih — —

I na travniku pred dvorcem, kjer se zlate v solnčnem jasu valovi žuborečega potoka, je živo in veselo. Otroci najemnikove družine so prihrumeli tja, mej njimi tudi najemnikov jedinček, deček kipečega zdravja, bujni črnoglavec z velikim iskrenim očesom.

Igrajo in skačejo kakor navadno. Tu z neumevno preudarjenostjo, tu neoziraje se na opomine skrbljivih starišev — smelo divje. Najemnikov sinček, najsvetjši, najbujnejši izmed vseh, leta kakor pušica, pleza na šepetajoče olše in skače ž njih kakor verica. Njegov obraz je zardel kakor granatovo jabolko, lica gorijo in iz črnih oči sršijo iskre bujnega, otroškega veselja.

Tako ali vsaj podobno se je godilo na radogradske samoti po več dnij.

Pa kaj pomaga, da je zavel prvi dihlej spomladi, če je zavel le dočasno, — če je sever vendar še gospod narave in jedin njegov leden dihlej zadostuje, da uniči vsa znamenja toliko zaželjene spomladi.

Solnce se je izgubilo z nebeškega oboka in iz sivga oblaka naletuje sneg. Debele snežinke divje zaganja neusmiljeni sever. Takoj je bila cela okolica odeta v snežno odejo. Radogradska samota je spremenila svojo podobo k nepoznanju. Namestu mravljinjske pridnosti je zavlada zopet mrtva, zimska otrpjenost.

Gospodarsko orodje v kolarnici; konji in živina v staji, hlapci se tišče v družinski sobi pri zakurjeni peči.

Tudi v ugodno pripravljenem stanovanju najemnikom je danes žalostno, žalostnejše in pustejše nego navadno. Bujni jedinček ne leta iz sobe v sobo, ne ropota, ne skače, ne poje.

To noč, ko se je vreme naglo spremeni, je spal očividno nemirno. Vsako trenotje se je prebujal, vsako trenotje je klical mamico, vsako trenotje je hotel piti. Nazadnje je vendar zaspal, pa čez tri ure se je zopet zbudil. Lica mu gore, ustnice so razpaljene, telo vroče. Pritožuje se, da ga glavica boli. Ostal je v postelji.

Ustrašena mati pokliče očeta, ki pošlje takoj po zdravnika v poldrugo uro oddaljeno mesto.

Takorekoč z vetrom so letele sani po zasneženih potih. Pa predno so pridrdrali nazaj z zdravnikom, bilo je že poludne.

Zdravnik stoji mirno pri otrokovi postelji.

Z gotovostjo moža, ki je bil že na sto podobnih slučajev natančno preiskal in zdravil, zapoveda, kaj je treba storiti, ko se bo vročina shujšala in nastane blojenje; kdaj in koliko zdravila se mu mora podati itd.

(Dalje prih.)

in onemoglosti, so priprave že dovršene. Ko strokovnjaki, delavski, industrijski in kmetijski svet izjavijo svoja mnenja o načelih, bode vlada zbornici predložila načrt zakona.

Vlada se bavi tudi z vprašanjem zavarovanja proti požarom. To zavarovanje mora biti prisilno, ob enem pa se mora rešiti kodifikacija zavarovalnega prava.

Dalje je vlada pripravila načrt zakona glede izseljevanja. Vlada noče ovirati izseljevanja, pač pa izselnikom dati potrebno varstvo pričetkom potovanja, pa tudi pozneje. Načrt zakona hoče zabraniti izkoriščevanje po raznih agentih ter strogo določiti pravice dotičnih pisarn za izseljevanje.

Vlada hoče pomnožiti okrajna glavarstva. Glede pijančevanja vlada pripravlja poseben zakon. Mnoge so tudi pritožbe občin zaradi poslov v prenešenem delokrogu. To vprašanje bode treba kmalu rešiti s tem, da občine dobe primerno odškodnino.

Poleg drugih se je oglašil tudi posl. Povše, rekoč:

V prestolnem govoru, s katerim se je sedanji državni zbor otvoril, napovedano je bilo, da ima cesarska vlada nalog drž. zboru predložiti zakonski načrt, s katerim naj bi se omejilo pijančevanje.

Ta zakon je bil že pred 8 leti v razpravi in skoro dogotovljen. Le predzadnji paragraf, ki se je nekaterim imejteljem velikih žganjarskih tovarn zdel nevaren, se je zopet vrnil odseku. Med tem pa so nastali znani žalostni odnosi v parlamentu in zakon je obležal.

Ker zlo pijančevanja vedno narašča, potrebno je, da se ta zakon kmalo dožene, ker zloraba opojnih pijač ni le osodopolna za dotičnika, ki propada telesno in duševno, ampak cele rodovine osiromašijo, če je oče zapravljivec in udan nezmernemu pijančevanju. Marsikater kmetijski dom je že propadel zaradi pijančevanja.

V prestolnem govoru je tudi obljubljen zakonski načrt za ustanovitev posebnih zdravilnih zavodov, v katerih bi se zdravili pijanci. Vspehi takih zavodov v drugih državah, koder jih imajo, so prav veliki in marsikateri alkoholik se je ozdravljen vrnil iz teh zavodov v krog svojih domačih.

Minister je sicer že odgovoril na vprašanja raznih tovarišev, ki so razpravljali o nujnosti in potrebi, da se vpelje drž. zavarovalnica za starost delujočih stanov, delavcev itd.

Istotako važna je z narodno gospodarskega stališča ustanovitev državne zavarovalnice za živino, ki je osobito v goratih deželah skoraj edini vir gospodarstva, ki še vzdržuje kmetovalca. Dognano je, koliko sto milijonov vrednosti je v naši živinoreji, zato je treba vse storiti za prosopeh te panoge našega ljudskega gospodarstva.

Iz dosedanjih razprav pa tudi sledi, da čakajo to panogo kmetijstva težki časi, ker nameravajo sosedne države z visokimi carinami onemogočiti ali vsaj otežkočiti naš izvoz živine. V to pa nam morejo pomagati dobro urejene veterinarne naredbe, ki zabranjujejo živinske bolezni. Tem naredbam pa bi gotovo dobro urejena zavarovalnica bila velikega pomena. Zato naj ministerstvo že enkrat dogotovi obljubljene študije in predloži dotični zakonski načrt.

Glasi o Wolfu izvolitvi.

Z zopetno izvolitvijo K. H. Wolfa se peča večinoma vse avstrijsko časopisje. Z izvolitvijo ni zadovoljen razum Wolfovih glasil noben avstrijski list. „Vaterland“ piše mej drugim: Politiški efekt volitve je napredek razdvoja in zmešnjav mej češko-nemškimi volivci. Poleg naprednih Nemcev, ljudskih Nemcev, agrarnih Nemcev in vsenemcev imamo sedaj še tri vsenemske divjake: Herzog, Tachan in Wolf. Kdo je sedaj pravi Nemec? — „D. Volksblatt“ pravi, da je sodba volivcev v Trutnovu povsem umljiva, ako pomislimo, kako moralno propadlo je celo okrožje, v katerem se je gibal Wolf in slavil svoje triume. List tudi pravi, da je bil dan volitve prvi plačilni dan za Schönererja, ker se duševna in politična impotenca rožnovskega ekviteza ni mogla pokazati v drastičnejši luč nego sedaj, ko je podlegel navadnemu političnemu razgrajanju

in frazerju Wolfu. — „N. W. Tagblatt“ priobčuje neverjetno vest, da so Wolfu pomagali do zmage — Čehi, posebno češki uradniki, ki niso hoteli oddati svojih glasov v Čižku. V čeških krogih se je po tem viru tudi čula izjava, da bodo v slučaju ožje volitve glasovali za Wolfa. — „W. Morgenzeitung“ pravi, da se bo sedaj v parlamentu razstavila lepa slika politične npravnosti v Avstriji. Klefáč na desni, Wolf na levi, v sredi pa Herzog. — Dunajska židinja „N. Fr. Pr.“ meni, da je pri volitvi odločeval samo osebn kult brez politike. Vsenemci niso ne zmagali ne podlegli. — Za Wolfa se ogreva samo „Grazer Tagbl.“ — Zelo značilno je, kar piše „Reichspost“ iz parlamentarnih krogov. Tu se namreč govori, da bodo poslanci vselej ostavili zbornico, kadar bo vstopil Wolf. Govori se tudi, da bo Wolf prosil večmesečnega dopusta, da uide posledicam takega bojkota.

Schönerer proti Wolfu.

Včeraj se je vršil v Hebu napovedani Schönererjev shod, ki po poročilih vsenemških listov ni bil posebno dobro obiskan, vključ temu, da je bilo vse radovedno, kako stališče bo zavzel dosedanji oficijelni vodja vsenemske zveze v avstr. državnem zboru. A dolgega in ognjevitnega govora so poslušavci zaman pričakovali. Vodja Schönerer se je zadovoljil samo s kratko izjavo, s katero je potrdil razdvoj mej seboj in Wolfom.

Rekel je Schönerer mej drugim: Wolf je rekel nekoč: Raje si odsekam roko, nego da bi se ločil od Schönererja. Tega mu sedaj ni treba storiti, kajti ločitev izvedem sam in sicer v tem trenutku. V decembru so izjavili vsenemci, da Wolf ne more več vstopiti v vsenemsko zvezo. Wolfovi pristaši sedaj lahko potolaženi ustanove novo Wolf-Tschחנוvo stranko. Jaz bom storil svojo dolžnost nasproti svojim volivcem, če tudi sem popolno osamljen. To je moje trdno prepričanje. Ostali vsenemci lahko pojasne svoje stališče nasproti tej moji izjavi.

Za njim sta govorila še poslanca Klieemann in Kittel, ki sta pa pojasnjevala samo gospodarski položaj. Poleg teh dveh sta se shoda udeležila tudi Iro in Schalk. Brzobjavne pozdrave so poslali poslanci Bareuther, Berger in Stein. Po drugih virih je Schönerer še izjavil, da njegova čast in življenje nista odvisna od njegovega mandata. Pripravljen sem vsak čas odstopiti, posebno še radi tega, ker mi ne ugaja več v marsikaterem zastopu.

Razpor v vsenemski zvezi je torej gotova stvar. V državnem zboru se bota pojavili dve vsenemski zvezi, a kakor vse kaže, bo napredovala bržkone Wolf-Tschחנוva stranka.

Kmetijske zadrage v gosposki zbornici.

Posebna komisija gosposke zbornice se je, kot smo že omenili, predvčeranjim pečala z vladno predlogo o vstanovitvi kmetijskih zadrug, ki jo je sprejela poslanska zbornica. Razprava v odseku je bila zelo živahna. Trajala je nad dve uri. Izražali so se pač mnogi pomisleki ter najrazličnejše želje. A končno so posamni člani umaknili vse svoje zahteve radi tega, da se čim prej definitivno reši vprašanje, ki je na dnevnem redu od leta 1893. Poročevalcem v plenumu gosposke zbornice je bil določen princ Ferdinand Lobkovic.

Srbija v finančni stiski.

Znano je, da so vsa sedanja akutna kriza provzročile zares obupne finančne razmere v Srbiji. Vse državne blagajne so izpraznjene, posojila pa še sedaj ne morejo dobiti srbski državniki, ker dotičnim bankam ne morejo dati zadostnega poročila. Posebno drastično osvetlujejo srbski finančni položaj naslednji slučaj, o katerih sporoča dopisnik dunajski „Informacija“.

Eden teh slučajev je naslednji: Vpokojeni uradnik Kosta Selaković še v prvih dneh januarja ni dobil pokojnine za mesec november v znesku 180 frankov. Prosil je torej te dni blagajnika v finančnem ministerstvu, naj mu izplača na račun vsaj 20 frankov. Blagajnik Manojlović je otvoril blagajno in pokazal prosivcu, da ima v njej samo pol drugi frank, s čimur mu pač ne bo pomagano. Selaković se je pa nahajal v

grozni bedi ter prosil blagajnika, naj mu izplača vsaj to, kar ima, ter potrdil prejem. Dobil je mesto 180 frankov za november samo poldrugi frank.

Še lepše se je prigodilo senatorju Miatoviću, ki je bil svojedobno štiri ali petkrat finančni minister. Ta mož je prišel k sekcijemskemu načelniku Veličkoviću in ga prosil, naj mu izplača a conto 600 frankov mesečne pokojnine vsaj polovico. Sekcijski načelnik pa mu je odgovoril: »Sami veste, da imamo tri blagajne; eno za dohodke, drugo za stroške in tretja je glavna blagajna. Sedaj Vas bom pa peljal k vsem trem blagajnam in prepričali se bode, če morejo vse tri blagajne ustreči Vaši zahtevi.« Pri pregledovanju vseh treh blagaj se je pa pokazalo, da premore fin. ministerstvo le 150 frankov, katerih pa bržkone niso vseh izročili Miatoviću.

V takem stanju se torej nahajajo fin. razmere v Srbiji. Če se že z vpokojenimi višjimi uradniki tako postopa, si moremo lahko misliti, koliko dobe od države še-le manjši uradniki.

Angleško-nemški razpor.

Grof Bülow in Chamberlain sta v zadnjem času povzročila resen spor mej Nemčijo in Anglijo. Z napadi je pričel Chamberlain z znano izjavo o grozovitostih v zadnji nemški vojski. S tem je hotel v prvi vrsti zadeti ono nemško časopisje, ki je opravičeno ožigosalo kruto nasilnost Angležev v južni Afriki. Na Chamberlainove napade je odgovarjal grof Bülow v parlamentu. Jela sta potem odgovarjati javno drug drugemu in vse je že kazalo, da se spor poostri do najsrajnejih mej. Tu pa je po najnovejših poročilih posegel v stvar nemški cesar Viljem ter v posebnem pismu na kralja Edvarda pričel s poravnavo stvari. Popravila bota torej vladarja, kar sta zakrivila diplomata. V nemškem oziroma angleškem časopisju se bo vojska seveda tudi nadalje še bila z isto srditostjo.

Kralj Edvard je govoril.

Angleški kralj Edvard si je te dni ogledal za odhod v Južno Afriko namenjen oddelek 1300 mož takozvanega „gardnega polka“. Pri tej priliki je imel kralj nagovor na zbrano vojaštvo ter izrazil nado, da bo vojska kmalu končana. Radovedni smo, če je kralj Edvard sam o tem preporno pričal, kar je izrekel. Vojska bi bila res lahko končana v najkrajšem času, ako bi angleška vlada hotela pritrditi zahtevam burskih voditeljev. Če se bo pa Anglija morala zanašati samo na svojo moč in na vpehe angleškega orožja, bo konec sedanje vojske še silno daleč.

Književnost in umetnost. Repertoire slovenskega gledališča.

Jutri, v soboto se uprizori velika romantična žaloigra Friderika Schillerja »De-vica Orleanska«, ki se na slovenskem odru še ni igrala. Jeanne d'Arc igra gđ. Rückova, grofa Dunois g. rež. Dobrovolny, kralja Karola VIII. g. Deyl, Talbota g. rež. Verovšek, Isabeau g. Danilova, burgunskega princa gosp. Dragutinovića in Nežo Sorel g. Lounska. Pri tej žaloigri sodeluje vse dramsko osebje in tudi zbor. Radi melodramskih prizorov in bojnih scen igra pri tej drami izjemoma tudi vojaška godba. — Prihodnja predstava je v torek, 21. t. m. in sicer se bo pela opera »Rigoletto«.

Sv. Trije kralji.

Znana trdka Avgust Eghazy et Co. v Budimpešti je izdala lepo sliko L. Hegedüsa v akvarelni reprodukciji. Marija sedi na prestolu in ima Jezusa v naročju. Sv. Jožef stoji za njo ob levi in se nagiba naprej, kjer molijo trije modri iz jutrove dežele. Prvi je sivolas stariček, drugi mož v najkrepkejši dobi, tretji, zamorec ima še mladeniške poteze na obrazu. Vsa kompozicija je jako harmonična. Barve so krepke in polne, in tudi v reprodukciji jako žive. Slika naredi res izvrsten vtis. Zastopnik trdke g. Wolf stanuje pri »Slonu«. Skozi štirinajst dni od 2—4 popoldne si je moči pri njem ogledati sliko. Visoka je 127 cm, široka 100 cm. Dobi se tudi okvir, ki je širok 14 in pol cm.

Izvestja muzejskega društva za Kranjsko.

Vsebinska 5. in 6. sešitka: 1. Dr. Fr. Kos: Prvi nastop Slovencev v zgodovini. 2. V. Steska: Dolničarjeva ljubljanska kronika 1660—1718. 3. Janko Barle: Ljubljanska

škofija na tridentinskem zboru. 4. Janko Barle: Se nekaj doneskov o prepiru med križniki v Beli Krajini in kapitanom zagrebškim. — Mali zapiski. — Slovetvo.

Knjižnica za mladino.

Urejuje Engelbert Gangl v Ljubljani. Izhaja vsake tri mesece. Vseletna naročnina 3-20 kr., založnik Goriška tiskarna. Izšla je po presledku petih let 25. knjiga. Vsebinska: Tri pesmi Marice Strnadove. — Petindvajset kratkih povest. poljski spisala Tereza Jadwiga, poslovenil Podravski. Pesmi Fr. Žgurja. — Grlice. Češki spisala Krasnohorska, poslovenil Knaflič. — Pesmi E. Gangla. — Črtice iz življenja cesarja Jožefa II. Nabral Solovej. — Knjiga obsega 214 strani.

Fra Grga Martić.

V spomin njegove osemdesetletnice.

Iz Zagreba, 12. jan.

(Konec.)

Leta 1860 pride Martić za župnika v Ponijevo, kjer je nadaljeval druga dva dela »Osvetnikov«: »Luka Vukalović i boj na Grahovu« ter »Boj turski i crnogorski leta 1862«. V tem času je preložil s francoskega Racinovo »Alfigenijo«, zložil v verz Chateaubriandovo »René« ter začel prevajati Vergilovo »Eneido«. Od teh književnih del so do zdaj tiskani samo »Osvetnici«, drugi in tretji del leta 1860.

Istega leta se vrne Martić za župnika v Sarajevo, kjer je ostal do okupacije l. 1878, in sicer od leta 1869 do 1875 kot definitor frančiškanskega reda, a od leta 1875 do 1878 kot kustos. V tem času je zložil nekoliko drobnih pesem in četrti del »Osvetnikov«: »Niko i Zelić, dogodaj iz leta 1832«. Martić si je v Sarajevu stekel velikih zaslug za osnivanje šol, a leta 1867 je padel v nemilost bosanskega vezirja Topal Osman paše, katerega je opisal v epski pesmi »Osmanida«. Ker se je bal preiskave, je skril pesem v žito v kašči, kjer so mu miši sklestile rokopis ter tako pokončale po pesnikovem mnenju njegovo najbolje delo. Kasneje je živel kot apostolski vizitator bosenskih frančiškanov v Carigradu ter si je za svoj red sckel velikih zaslug. Okupacijo Bosne je pozdravil Martić v prvi številki »Bosansko-hercegovačkih novina« z navdušeno pesmijo, a potem se je pedal v stari zgodovinski samostan Kreševo, kjer živi še dandanes ter se bavi s svojimi študijami in knjigo.

Leta 1884 je sestavil Martić za »Vienne« v Zagrebu po razpravi vseučilišnega profesorja Armina Pavića »O boju na Kosovu« epos »Boj na Kosovu leta 1389«. Priobčil je prvo, tretjo, četrto in šesto pesem v »Vienne«, a kritika je to delo jako pohvalila ter se je sam profesor Pavić izjavil, da za takšno delo nimamo boljega pisatelja. Pesnik je dovršil celo delo ter ga je izdal leta 1886 v Zagrebu pod naslovom »Narodne pjesme o boju na Kosovu leta 1389« s predgovorom prof. Armina Pavića.

Martić je razum tega pisal skoraj v vse hrvaške časopise pesme in članke narodno-pobožnega značaja; mnogo jih je v »Danice«, »Bosanskem prijatelju«, »Glasniku jugoslovanskih franjevača« in drugod. Marsikaterim se ne bode mogel določiti pisatelj, ker jih ni podpisal, ali je porabil psevdonime: Radovan, Ljubomir Hercegovac ali Nenad Poznanović.

Zložil je tudi divno odo »Spomenica fra A. Kadiću« leta 1890, ko so mu postavili spomenik v Makarske; potem pesniško pripoved »Krštenik« po L. Tolstoju l. 1891 v »Glasniku jugoslovanskih franjevača« in »Obrana Biograda leta 1456« leta 1887 v Djakovu. Od njega so še: »Prihodnica kao poziv u kolo bratinsko« (leta 1850), »Pjesma Strossmayeru«, »Suze za biskupom Šunjićem«, »Ivanu Gunduliću« in »Kristoforu Kolumbu« ter več prevodov.

Svojim »Osvetnikom« je dodal pesnik na početku osemdesetih let še tri dela: »Ustanak u Bosni i Hercegovini l. 1876—78«, »Hadži Lojina Krajina l. 1878« in »Posljednuće Bosne i Hercegovine po ces. kralj. vojsci l. 1878.«, s čimer je sijajno dovršil temeljito idejo o rešitvi svoje domovine dolgotrajnega robstva in borb. »Osvetnici« so glavno delo Martićevo, a po mnenju najboljih poznavalcev hrvaške poezije zavzemajo poleg Mažuranićevega »Čengić Age« prvo mesto v hrvaški literaturi. Umni kritičar Frančišek Selak piše celo v svojem

predgovoru »Pjesničkim djelom fra Grge Martića, Sarajevo, 1893« tako le: »Prvi dve pesmi spominjata v marsičem na Mažuraničevega, Čengić Ago, ali dokler je težko do-
ločiti, katerega delo se odlikuje s popolnejšo kompozicijo in spretnejšo razredbo dogodkov, mislim, da se mi ne bo prigovarjalo, ako trdim, da je Martić, poznavaje mestne okolnosti, pa tudi same ličnosti, ki so uplivali pri tragičnem razvitku osebe, svojega tekmeča visoko nadkrilil bodisi že z mestnimi opisi, bodisi s psihološko vernim opisovanjem».

Sijajno so ocenili »Osvetnike« škof Strossmayer, Janko Jurković, Andrej Brlić, Armin Pavić, Vatroslav Jagić, Ivan Despot, Vilim Korajac in mariborski škof Mihael Napotnik, ki je bil vojaški kapelan v Sarajevu. Vsi hvalijo in priznavajo narodni govor pesnikov, njegovo živo fantazijo, toplo čustvo, elegancijo njegovega izraza in dikcije. Martić ni samo narodni pesnik, nego tudi svetski genij-umetnik. Vrlo nadražen — piše in govori dobro zraven svojega hrvaškega jezika še tudi latinski, francoski, laški, ruski, mažarski in turški, a precej tudi nemški. — Martić je zapustil v svojih »Osvetnikih« svo-
jemu narodu najdragocenejšo dedščino kakor novi Kačić. Kačić Milovan in Martić Rado-
van korakata istim potom, da prebudita svoj
zapuščeni narod iz mrtvila, da oživiata v njem
narodni ponos in da ga po kažipotu vere in
nade uvedeta v boljo bodočnost. Milovan
slaveč junaška dela hrvaških prednikov in
šireč spasonosno idejo slovanske sloge in
ljubezni. Radovan opisovaje z vso goreč-
nostjo svojega srca neizrečena trpljenja po-
gažene raje, nadjaje se vedno v Boga, člo-
večnost in čvrste mišice svojih zemljakov.
Kačić in Martić sta duhom in telesom Hr-
vata in njuna dela niso samo na čast hr-
vaške književnosti, nego zaslužijo, da vedno
žive v hrvaških sroih. Fra Grge je odliko-
van za svoje velike zasluge trikrat s turškimi
redi, a od avstrijske vlade leta 1878 z re-
dom Frančiška Jožeta, a ob duhovnem jubi-
leju leta 1895 z železno krono tretjega reda.
Največje odlikovanje pa mu je danes pri
koncu njegovega življenja: enodušna lube-
zen in priznanje hrvaškega naroda, ki ga
slavi kot svojega največjega epika!

O Martiću se je mnogo pisalo po raznih
hrvaških časopisih posebno prigodom petde-
setletnice njegovega cerkvenega delovanja
l. 1895. Vseh sedem del »Osvetnikov« je
izšlo v Sarajevu leta 1893 pod naslovom
»Pjesnička djela fra Grge Martića«.

Martić je prepotoval vse balkanske
zemlje, je bil v Carigradu, prehodil trikrat
celo Italijo, Krf, Avstro Ogrsko ter povsod
našel največjo prijaznost in priznanje. Pozna
vrlo dobro vse stare klasike, laško in fran-
cosko pesništvo, a od hrvaških pisateljev je
najraje čital poleg Dubrovčanov in Kačića,
še Mažuranića, Vraza in Trnskega, a od zgo-
dovinarjev Kukuljevića in Račkega.

Izpred sodišča.

**Grof Viktor Liechtenberg pred
sodiščem.** Vsa Ljubljana pozna starega
grofa Liechtenberga, ki je svoj čas stanoval
na Glincah, sedaj pa stanuje v Hradskega
vasi. Stari grof tolaži si dneve svojega živ-
ljenja s tem, da se rad obleče v obleko,
slično obleki štabnih častnikov, dasi zlobni
jezik govore, da grof Viktor Liechtenberg
še nikdar vojak ni bil. Grof je 25. novem-
bra sedel v družbi orožnikov v Narodni ka-
varni. Opravljen je bil v obleko, ki je bila
obleki štabnega častnika tako podobna, da
se mu je pred kavarno predstavil nadporo-
čnik gospod Rudolf Maister. Grof Viktor
Liechtenberg je zaropotal z ostrogami in
sabljo, potem pa je ponižno snel pred nad-
poročnikom kapo z glave in ga lepo prosil,
naj ga ne naznani. — Grof Viktor Liech-
tenberg je bil radi tega, ker nima pravice
nositi obleke c. kr. podpolkovnika, obsojen
pri okrajnem sodišču na tri dni zapora, ki
se je pa z ozirom na njegov stan spremenil
v 50 kron globe. Grofu ta kazen seve ni
ugajala in vložil je priziv na deželno so-
dišče. Včeraj je pravil pri deželnem sodišču,
da »mit voller Berechtigung« nosi zlate in
rudeče porte in vso obleko in da mu je do-
tično dovoljenje neki Dobrin preskrbel »von
Wien aus«. »Das ist die Uniform vom ro-
then Kreuz«, pravi ponosno stari grof. Na
vprašanje, kje ima dovoljenje, pravi grof
Viktor, da je dotičen spis izročil nekoč
okrajnemu glavarstvu, ki mu ga pa ni vr-
nilo. Po njegovem mnenju je on »in der
siebenten Rangsklasse«, samo za parade
nima nobene čelade, ampak nosi vedno le

— kapo. Doslej se je grof Liechtenberg v
tej uniformi vedno prosto gibal po Ljub-
ljani, kako bode pa poslej, to se bode še
pokazalo, ker se je včerajšnja obravnava
preložila, da se vpraša okrajno glavarstvo,
kako je tisto dovoljenje »von Wien aus« in
ako niso šaljivi ljudje grofa Vikt. Liechten-
berga s tistim dovoljenjem pred leti malo
»potegnili«.

Ostra, a dovoljena kritika. V Ra-
dovljici je bil nekega lepega dne tajnik bol-
niške blagajne Ivan Koroščin odstavljen od
službe. Frančiška Velepec je ta dogodek
spremljala z besedami: »Vsake pesmi je en-
krat konec in tudi vsake prevzatije.« Zato
je bila Frančiška Velepec obsojena v Ra-
dovljici na teden dni zapora. Ivan Koro-
ščin je vložil pritožbo na deželno sodišče
radi prenizke kazni, a ko bi vedel, kaj ga
čaka, bi tega gotovo ne storil. Priziv je po-
dr. Brejcu vložila tudi obsojena Velepič.
Dr. Brejs je sodišču povedal včeraj mnogo
zanimivega iz življenja Iv. Koroščina, in de-
želno sodišče je prišlo do prepričanja, da so
bile besede Frančiške Velepič sicer ostra, a
dovoljena kritika, ter je Frančiško Vele-
pič popolnoma oprostilo, Ivan Koro-
ščin pa bo moral ponižno plačati vse pravdne
stroške.

**Sodišče ne pripozna vsakega za
doktorja.** Jan. in Mar. Jeras iz Smlednika
sta bila pri okrajnem sodišču obsojena, ker
nista svoji bolni hčeri poslala po zdravnika
in je hči brez zdravniške pomoči umrla.
Vložila sta priziv na deželno sodišče in vče-
raj dokazovala zdravnikom, da sta poslala k
M. v P. po zdravnika, ker »če gre v Kranj
po dohtarja, se ga more cel dan čakati,
dohtar pa po kofehausih hodi, zvečer pa
pravi, da nima časa«. M. je dal dekletu neko
»črno vodo«, po kateri ni bila nič boljša,
potem je pa dal »šupco za polajšat«. Vsi
zaslišanci so pri okrajnem sodišču dejali, da
»M. več zna, kot vsak dohtar. Kar so drugi
fali, pa M. popravi«. Marija Jeras je z ve-
liko zgovornostjo trdila, da so Mova zdra-
vila tako pomagala, da je dekle lahko »štru-
klje jedla«. Zdravniki so izjavili, da »Mova
zdravila niso nič škodovala, pa tudi nič nu-
cala«. Prvo obsodbo je deželno sodišče po-
trdilo, a zakonska sta unisono izjavila: »Te
sodbe midva ne potrdiva«.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. januarja.

»Riunione Adriatica«. Posebno
s Štajerskega nam prihajajo vprašanja:
kakšna je zavarovalnica »Riunione Adria-
tica«? Ker nam je iz več razlogov težko
direktno svoje misli povedati, citi-
ramo tu doslovno besede, katere je znani
češki sociolog Rudolf Vrba (strokovnjak
za finančne zadeve pri »Correspondenz-
blatt für den kath. Clerus«) napisal v svoji
knjigi »Narodni sebeočrana«. V Praze. 1898.
Vrba pravi str. 29: »Banka Riunione
Adriatica je močna sinagoga. Njen glavni
tajnik je tukaj žid Fridyessi, na Dunaju
vodita banko žida Fey in Reich, v Pragi
žid Elsner.« — To je pisal Vrba
l. 1898.

Osebnosti. Grof Lambert je za
izpraznjeni kanonikat pri ljubljanski stolnici
prezental č. g. dr. Ferdinand Čekala,
župnika v Preserju. — Odvetnik g. dr. Ad.
Martinek se preseli iz Plibarka v Ce-
lovec. — Gozdni oskrbnik Pichler je
imenovan nadlogarjem.

Umrl je danes zjutraj v gradu na
Mali Loki pri Trebnjem znani major v po-
koju, g. Marko Terbuhovič pl. Schlacht-
schwert. Pokojnik je bil Slovan z dušo in
telom, pravi koreniti Hrvat iz Jelačičeve
dobe. Proslavil se je l. 1848, 1849 in 1859
z mnogimi junaškimi čini proti Mažarom in
Italijanom. Pred leti smo obširneje pisali o
tem izrednem možu. Pokoj njegovi duši,
slava njegovemu spominu, slava avstrijskemu
junaku.

**Duhovniške vesti iz tržaške ško-
fije.** »Edinost« poroča: »Velč. gosp. Ante
Stemberger, kapelan pri novem sv.
Antonu v Trstu, je bil imenovan za župnega
upravitelja v Kastvu, a zaradi boleznih se
je moral za sedaj odpovedati vsakemu bož-
jemu delu ter je zaprosil enoletno pokoj-
nino. Kakor smo izvedeli, ostane g. Stem-
berger še nadalje v Trstu, kjer ima pri
rokah tukajšnje zdravnike in druga sred-
stva, da si izleči narušeno zdravje.« — Žu-
pnik pri sv. Ivanu monsignor Treven
stopi 23 t. m. v stalni pokoj. Za župnega
upravitelja pri sv. Ivanu je imenovan č. g.
Fran Sila iz Rocola, v Rocol pa pride g.
Valensitz. Za kapelana v Rocol pride
č. g. Andrej Cink, dosedaj kapelan v

Lokvah. C. g. M. Žugelj, kaplan v Zvo-
nečih, je imenovan župnim upraviteljem v
Dutovljah; č. g. I. Vrabec, kaplan v Kastvu,
je premeščen v Zvoneče. Monsignora V.
Zamliča, župnika v Voloskem, je ško-
fijski ordinarijat imenoval prodekanom in
častnim konzistorijalnim svetnikom.

**Premil g. knezoškof ljubljanski
dr. Anton B. Jeglič** se je odpeljal danes
popoldne v Sarajevo, da se udeleži dvajset-
letnice škofovanja premil. g. nadškofa dr.
Jos. Stadlerja, ki se bo obhajala v nedeljo
19. t. m.

Cesarjev dar. Cesar je gasilnemu
društvu v Št. Rupertu daroval 100 K.

Slovensko časništvo. »Naš dom«,
vrli katoliško narodni list za slovensko ljudstvo
na Štajerskem, izhaja letos v 10 000 izvodih.

Nove volitve v Konjicah. Zadnje
volitve v Konjicah so se ovrgele vled pri-
tožb, ki so jih vložili slovenski volilci. Pri
zadnjih volitvah je vporabila nemška stranka
okroglih 1200 K za agitacijo, Slovenci pa
ne helerja. Nemci imajo pač denar, ki jim
pa teče iz slovenskih kmetijskih rok v nji-
hove žepa.

**Slavni češki filharmoniki v Ljub-
ljani!** Orkester češke filharmonije
iz Prage, obstoječ iz 70 umetnikov pod
vodstvom dirigenta Čelanskega, kon-
certoval bo v pondeljek, dne 20.
januarja t. l. v Ljubljani v Narodnem domu
zvečer ob pol 8. uri. Ljubljanskemu občin-
stvu podal se bo s tem koncertom velikansk
glasben užitek, kakoršnega pri obstoječih
orkestralnih razmerah slovenskih do sedaj
še nikdar ni moglo dobiti v Ljubljani. Češki
filharmoniki koncertujejo v nedeljo, 19. t. m.
v Zagrebu, v pondeljek pridejo v Ljubljano,
potem pa se odpeljejo naprej v Reko. Tako
velikega in popolnega orkestra Slovenci v
Ljubljani še nikdar nismo čuli. Veliki or-
kester izvajal bo po danes nam priposlanem
programu Smetanovo uverturo k Pro-
dani nevesti, Dvořakovo simfo-
nijo v D duru, Fibichovo orkestralno
skladbo selanko, »V podvečeri«, Sme-
tanovo simfonično basen Vltava in Dvo-
řakovo uverturo Carneval. Vstopnice do-
bivajo se v Šešarkovi trafiki v Selenbur-
govih ulicah.

Hrvatska opozicija. V sredo se je
v Zagrebu zbralo do 200 zaupnikov neod-
visne narodne stranke in stranke prava so-
glasno so sklenili, da se obe stranki zjedi-
nita pod imenom »Hrvatska opozicija« na
programu, ki sta ga sklenili l. 1894.

Koroške novice. Na mesec ječe
je bil pred celovško vojaško sodnijo obsojen
narednik Pečnik 17. polka, ker je nekemu
vojaku dal zaušnico. — Na Obirju je
bilo lani 370 oseb, med njimi 70 žensk. —
V koroško hranilnico v Celovcu je
lani 17.027 strank vložilo 7.490.067 kron.
18.050 strank pa je vzdignilo 7.110.856 kron.
— Za nemški »Schulverein« plesali
bodo tudi letos na pustni torek v Ce-
lovcu. — V Celovcu so ustanovili novo
društvo »Orchester-Verein«, ki ima
namen, vzdrževati nemško mestno
godbo. — Posestvo Gorice pri Bo-
rovljah je od g. grofa Oskarja Cristal-
nigga kupil fužinar Al. Voigt v Borovljah
za 27.000 glđ. G. grof Christalnigg se je
nastanil v Gorici.

Judeževi groši. Za božičnice so
sprejele od podružnice nemškega »schul-
vereina« v Celovcu sledeče šole na sloven-
skem Koroškem podpore: Hodiše (I) 48 K,
Železna Kapla 109 K 62 vin., Črna 50 K
88 vin., Trušnje (Želinje) 107 K. Domačale 50
K 88 v., Kotmaraves 79 K 36 v. — K temu
znesku je nabral znani vsenemški agitator
K Prüf v Berlinu 150 mark, splošni nemški
»schulverein« v Berlinu je dal 70 mark,
ostalo pa nemški »schulverein« na Dunaju.
S pruskimi markami tedaj plačujejo slovensko
kri! Fej!

Zlato poroko bosta slavila v Kamnici
pri Mariboru dne 26. t. m. Janez Glodež in
njegova žena Katarina roj. Krepek. Poročena
sta bila dne 15. febr. 1852. l. v Slivnici pri
Mariboru.

Nesreča na dolenski železnici.
Pri Velikih Laščah sta predvčeršnjim tr-
čila dva vlaka. Posebne škode ni.

Malik rekurira. Proti volitvi za okr.
zastop lipniški, pri kateri so pristali vse-
nemškega Malika grdo pogoreli, je Malik

vložil rekurz. Pogorel bo skoro gotovo tudi
njegov rekurz.

Umrla je v Mariboru komtesa Irma
pl. Ferrari, hči c. kr. višjega finančnega
svetnika.

Požar v mariborskem gledališču.
Včeraj ob 5. uri popoldne se je pojavil na
odru mariborskega gledališča ogenj. Ko
so ga pazniki opazili, je bila že ena kulisa
v ognju in tudi nekateri drugih dekoracij
se je ogenj prijel. Rekviziter gledališča je
hitro odprl hidrant in v kratkem se je do-
slim ognjegascem posrečilo ogenj pogasiti.
Včeraj zvečer ni bilo v gledališču predstave.
Čez noč je bila ognjegasna straža v gleda-
lišču. Sumijo, da so delavci po neprevid-
nosti zanetili ogenj.

Ponarejeni goldinarji krožijo po
Mariboru.

**Pravila »Dramatičnega društva«
v Trstu** so že predložena c. kr. namest-
ništvu v odobrenje.

Železnica Trst-Poreč se bode otvo-
rila še le začetkom februarja, ker je treba
raznih dopolnilnih del. Slovesne otvoritve
sedaj še ne bo, ampak koncem tekočega
leta, ko bode vsa proga do Poreča otvor-
jena. Na postajah so ostali trojezični napisi,
samo napis »Capo d' Istria-Koper« se še ni
pribil.

Laška zmaga. Pri občinskih volitvah
tretjega razreda v Kanfanaru se je po sil-
nem trudu in z različnimi sredstvi posrečilo
zmagati laški stranki.

**Napad na nadzornika policijske
straže.** Nadzornik policijske straže gospod
Richtig v Trstu je aretirani radi tepeža 20-
letnega J. Peternellija iz Tridenta. Peternelli
je gospoda Richtiga na poti na stražnico na-
padel in ga vrgel na tla. Došli stražniki so
rešili nadzornika iz napadalčevih pesti, ven-
dar so ga morali takoj prenesti v posteljo,
ker je nevarno ranjen.

Ljubljanske novice. Poskuš en
samo mor. Danes zjutraj se je v Hra-
deckega vasi vrgel pod vlak komptoarist V.
Weiss. Stroj ga je meter daleč potegnil na-
prej. Težko ranjenega so prepeljali v bol-
nico. — U begel prisiljenec. Od
dela pri Frlichovi zalogi piva v Slomškovi
ulici je pobežnil 28letni prisiljenec Nik.
Hudorovac.

Poskuš en ubeg. Iz ječe okrožne sod-
nije v Celji hotel je ubežati neki jetnik,
mlad fant. Letel je z odprtim nožem po
mestu — pa ujeli so ga in ga spravili na
varnejši kraj.

Viharji. V Gradcu je bil včeraj tak
vihar, da si mnogi ljudje niso upali na ulico.
Vihar je vzdigoval velikansk prah. S hiš je
padala opeka. Telefon je na mnogih krajih
pretrgan. Pošte iz okolice Gradca niso mogle
potovati. Na Dunaju so se morali ljudje
vleči na zemljo, da jih vihar ni odnesel.
Trgovski promet je popolnoma obstal. Ognje-
gasci so imeli ves dan dela, ker so se po-
javljali ognji v dimnikih. V Gumpendorfer-
strasse je vihar odnesel 100 m² veliko plo-
čevinasto streho. Na železniški progi Mödling-
Guntramsdorf je vihar prevrnil pet voz to-
vornega vlaka in je bil na obeh tirih promet
nemogoč. Do včeraj večera je bilo na Du-
naju vsled viharja 100 lahko ranjenih in 2
težko ranjena. Tudi v Berlinu je bil velik
orkan. V Ljubljani smo včeraj imeli močno
burjo.

**Varujte se amsterdamskih pod-
jetij za srečke.** Že lansko leto smo v
našem listu svarili pred kupovanjem srečk
pri kreditnih in bančnih podjetjih v Amster-
damu, ki se pečajo s prodajanjem srečk,
ker je njih kupčijsko poslovanje zelo nere-
elno. Pred kratkim se je v Amsterdamu
ustanovil nov komisijski in bančni zavod
pod imenom »Fortuna«. Kakor smo izvedeli
iz jako zanesljivega vira, ni ta zavod nič
boljši in je zelo svariti zlasti pred kupo-
vanjem srečk pri njem. Ravno tako svarimo
tudi pred tvrdko »Fondsenbank« v Haagu.

Potres v Zagrebu. Predvčeršnjim
zvečer in včeraj zjutraj so čutili v Zagrebu
lahke potresne sunke.

Število varčevalcev je pri poštni hra-
nilnici tekom decembra naraslo za 3.433
oseb v varčevalnem, za 579 v čekovnem, za
635 v nakazničnem (clearing) oddelku. Med
ljudstvom nabaja se 1.547.541 vložnih,
46.345 čekovnih in 17.024 rentnih knjižic,
zadnje so vredne 89.863.030 K.

Shod v tržaški okolici. Javno zbiranje sklicuje politično društvo „Edinost“ v nedeljo dne 19. januarja t. l. ob 4. uri popol. na Opčinah v prostorih restavracije g. Vouka. Dnevni red: 1. Občinska uprava. 2. Vprašanje šole v Gropadi. 3. Slučajnosti.

Pri poštni branilnici je meseca decembra 1901 po državi 3.433 vložnikov v oddelku varčevalnem vložilo 201.922 krat za 7.322.722 K 96 h., v čekovnem pa 579 vložnikov 1.797.641 krat za 544.781.212 K 81 h., torej v obeh oddelkih skupaj 1.999.563 vlog v skupnem znesku za 552.103.935 K 77 h. Od tega se je po naših krajih vložilo na Štajarskem 99.570 krat v znesku za 15.222.632 K, na Koroškem 29.098 krat za 4.313.557 K, na Kranjskem 28.307 krat za 3.249.045 K, po Primorji (Gorica - Gradiška - Istra - Trst) 38.846 krat za 8.108.951 K, po Dalmaciji 17.744 krat za 2.288.351 K. V istem času pa je zavod vrnil v obeh oddelkih skupaj 546.240 krat za 519.957.311 K 79 h., od tega pride na Stajersko 16.715 krat za 7.673.763 K, na Koroško 4.755 krat za 1.784.226 K, na Kranjsko 3.458 krat za 1.785.573 K, na Primorje 8.572 krat za 3.709.266 K. Od dne 12. januarja 1883, ko je zavod začel poslovati, se je po državi vložilo 192.633.122 krat v skupnem znesku za 48.125.384.733 K 30 h., a vrnilo se je 52.213.306 krat za 47.745.025.570 K 63 h., tako je v blagajnici preostalo čistih 380.359.162 K 67 h. Med izplačili nahaja se 120.220.882 K, za kar je urad vložnikom na željo kupil in odposlal vrednostnih papirjev.

Centralni list za vpise v trgovinski register. C. k. trgovinsko ministerstvo bo početkom 1902 izdajalo vsak petek pod naslovom „Centralblatt für die Eintragungen in das Handelsregister“ posebno glasilo, v katerem se bodo objavljali vsi vpisi, izbrisi in izpremembe protokoliranih tvrdk pri vseh trgovskih registrih v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel. Tudi vpisi in izbrisi pridobitnih in gospodarskih zadrug ter napovedani in končani konkurzi se bodo v listu priobčevali. Z izdajo tega lista se je zlasti ustreglo že davno izraženi želji trgovskih krogov, kajti dosedanjim objavam trgovskih vpisov je manjkala enoten pregled izprememb v avstrijskih trgovinskih registrih, zdaj se bo pa lahko vsakdo natančno poučil o vseh tekočih izpremembah, ki se vrše v avstrijskih trgovinskih registrih. List je prav praktično urejen in stane celoletno le 4 K. Naroči se ga pri c. kr. dvorni in državni tiskarni na Dunaju (I. Singerstr. 26) proti predplačilu naročnine. Liste na ogled

pošilja na željo vsakemu trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

Erarni motorski vozovi. Vojaško skladišče na Dunaju si je naročilo motorne vozove za prevažanje tovarov. Stari tovorni vozovi se sčasoma odpravijo in upravi ne bo treba več vzdrževati konj.

Preosoljena jedi niso priporočati. Angleški preiskovalec Braitwaite javlja, da se vsled uživanja premnogo soli rad razvije v človeku rak.

Želodec skrivalnica. Z velikim pogumom, ki bi bil vreden boljše stvari, je nek Afganec osleparil carinske oblasti Afganec je romal na nek kraj, ki leži na angleškem ozemlju. Na meji je zvedel, da emir zahteva colnino od vsega, kar nosi kak človek preko meje. Afganec je imel 65 srebrnih rupij pri sebi. Hitro je sklenil rupije — požreti. — 59 rupij je že pogoltnil, ko so ga zasačili carinski pazniki in mu odvzeli zadnjih 6 rupij. S svojim zakladom korakal je Afganec cel dan naprej do Egerlona, kjer je moral iti v bolnico. V bolnici je bil operiran, ker sicer 59 rupij ni šlo iz njega. Operacija se je posrečila in v dveh tednih je Afganec zopet mogel nadaljevati svojo pot.

Radi razglednice v smrt V Berlinu je nek železniški sprevodnik Ernst Warkus dobil za novo leto razglednico s sliko, ki ga je tako užalostila, da se je obesil. Zapustil je ženo in nepreskrbljenega otroka. Ne bilo bi napačno, ako se škandalozno pošiljanje časti žalečih razglednic na kak način prepove.

Za kazen ustreljena ženska. Kmetica Nikolič iz vasi Zwardana na Srbskem je imela ljubavno razmerje z 18 letnim dečkom. Svojega moža je zastupila z arzenikom. Obsojena je bila na smrt in te dni so jo v mestecu Ub ustrelili.

Napad na donašalca denarnih pisem. V Koložu se je sredi mesta zgodil poskušan umor na donašalca denarnih pisem Bürgerja. V Union ulici sta se nastanila dva mlada lopova v neki pritlični sobi. Predvčeršnjim sta oddala na pošto neko denarnico na 2 kroni na njiju naslov. Ko je včeraj dopoldne došel v njihovo stanovanje donašalec denarnih pisem Bürger, da jima izroči 2 K, napadla sta ga lopova takoj, ko je odprl denarnico. Poskušala sta ga zvezati in mu iztrgati denarnico, v kateri je imel 12.000 K. Bürger je branil, na kar mu je eden lopovov zadal tak udarec na glavo, da se je Bürger z zdrobljeno črepinjo oblit s krvjo zgrudil na tla, vendar je tako na glas zakričal na pomoč, da so prihiteli v sobo sosede. Dobili so v sobi še oba lopova, katera so zvezali. Uropati nista mogla nič.

13letni deček morilec. V Hamburgu je v preiskovalnem zaporu se nahajajoči 13letni šolski deček Salamon (!) priznal, da je 3letnega dečka Schauerja, ko je storil na njem nenravno dejanje, umoril in vrgel v Elbo. Mladi morilec ne kaže nobenega kesanja.

Društva.

(Jugoslovanski klub) »Slovarske besede« na Dunaju (I. Bräunerstrasse št. 7) priredi zabavo s plesom v soboto dne 18. t. m.

(Bolniško in podporno društvo pomožnih uradnikov za Kranjsko.) Ker se na dne 12. t. m. sklicani občni zbor vsled preslabe udeležbe društvenikov po društvenih pravilih ni mogel vršiti, obvešča podpisani odbor vse p. n. člane, da se bo redni občni zbor vršil v soboto dne 18. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni »Miramar«. Vspored ostane neizpremenjen. O d b o r.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 17. jan. Prva seja drž. zbora bode 28. t. m. Najprej pridejo na vrsto: zakon o vojaških novicah in bosanske železnice.

Dunaj, 17. jan. »Deutsche Volkszeitung« javlja, da se bo cesarjeva civilna lista povišala za skupno 4 milijone kron.

Plzen, 17. jan. Vsenemška stranka namerava kandidirati za izpraznjeni desedanjí deželnozborski Wolfow mandat kmečkih občin topljskih dr. Viktorja Michla, zdravnika v Srebru, ki je lani pri deželnozborskih volitvah v mestnem okraju Srebro propadel proti dr. Schreinerju

Kolin, 17. jan. Policija je aretirala neko žensko, ki je zastupila nad 50 njeni oskrbi izročenih otrok.

Bologna, 17. jan. Velik del tukajšnje tobačne tovarne je ogenj uničil.

Carigrad, 17. jan. Vlada je sklenila, da turških čet ne pošlje v Tripolis.

London, 17. jan. Časnikarske vesti, da bi angleška anektirala Ciper, niso resnične.

Pretorija, 17. jan. Kitchener javlja: Dne 11. t. m. je prekoračil burski oddelek železnice zahodno od Vryburga ter razdril del proge. Mej Angleži in Foucherjevimi oddelkom se je bil boj pri Moohocku. — Dne 12. t. m. so Angleži z oklopnega vlaka z velikimi topovi streljali na Bure, ki so se morali umakniti in odpreti promet na železnici.

Pretorija, 17. jan. General Cronje in poveljnik Vermaas sta sklicala v posvet Bure. Shod se je izjavil proti brezplodnemu (?) nadaljevanju vojske od strani Delareya in drugih burskih vo-

diteljev. Dalje se je sklenilo osnovati nov oddelek narodnih strelcev za Južni Transval.

Umrli so:

14. januarja. Lucija Narobe, hlapca hči, 13 mesecev, Marije Terezije cesta 5, bronchitis.

15. januarja. Ivan Keršič, delavca sin, 13 mesecev, Jenkove ulice 7, bronchitis capillar. — Mirko Einspieler, sodnijskega svetnika sin, 6 mesecev, Streliške ulice 18, božjast.

16. januarja. Franciška Elsner, sodnika vdova, 81 let, Wolfve ulice 12, ostarelost.

V bolnišnici:

12. januarja. Apolonija Arko, gostija, 77 let, ostarelost.

13. januarja. Marija Merkun, posestnika žena, 31 let, ruptura uteri.

14. januarja. Marija Orehek, gostija, 71 let, srčna hiba. Avgust Hubert, urar, 44 let, jetika.

Dunajska borza

dne 17. januarja.

Skupni državni dolg v notah	100-25
Skupni državni dolg v srebru	100-15
Avstrijska zlata renta 4%	120-40
Avstrijska krona renta 4%	96-70
Ogerska zlata renta 4%	119-70
Ogerska krona renta 4%	95-30
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1605-—
Kreditne delnice, 100 gld.	648-—
London vista	239-20
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-17 1/2
20 mark	23-44
20 frankov (napoleonor)	19-03
Italijanski bankovci	93-50
C. kr. cekini	11-30

Zitne cene

dne 16. januarja 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 9-40 do 9-41
Rž za pomlad	7-86 do 7-87
Koruzna za maj-junij	5-61 do 5-70
Oves za pomlad	7-76 do 7-78

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 9-20 do 9-21
„ oktober	8-34 do 8-34
Rž za april	7-58 do 7-59
Oves za april	7-48 do 7-49
Koruzna za maj	5-40 do 5-41

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 9-05 do 9-85
„ južne zel.	9-30 do 9-75
Rž	7-75 do 8-90
Ječmen	7-20 do 8-60
„ ob Tisi	6-75 do 7-75
Koruzna ogerska, stara	5-65 do 5-75
„ nova	5-45 do 5-55
Činkvart	6-60 do 7-00
„ nova	6-15 do 6-50
Oves srednji	7-70 do 7-85
Fizol	7-75 do 10-75

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306 2 m, srednji zračni tlak 736 0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrar	Noba	Predvidena temperatura za jutri
16. 9 zveč.	735 7	0 9	p. m. jzah.	jasno	
17. 7. jut.	737 4	5 6	sr. jug.	jasno	0 0
17. 2. popol.	739 4	10 6	sr. jzh.	del. oblak.	

Srednja včerajšnja temperatura -0 8, norma: -2 5

Emajlna glasura, prava, uporabna, ljiva za predmete, kateri se mnogo rabijo, n. pr. umivalniki, železje, les, kositar, kameniti predmeti, vodovodne škockle, kojim dá porcelanu slično prevlak. V škatlicah po 1/2 in 1 Ko. se dobiva pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Francišanske ulice. Vnjanja naročila po povzetju. 228 3 12-6

Mlad trgovski pomočnik

želi premeniti svojo službo. Izurjen je v specerijski in manufakturni stroki. Nastopi lahko takoj.

Ponudbe pod „U. g. b.“, poste restante Dob (posta). 64 3-1

Št. 46 059.

Ustanova za invalide.

Pri mestnem magistratu ljubljanskem izpraznjena so

štiri mesta ustanove za kranjske invalide

vsako po 63 kron na leto.

Pravico do teh ustanov imajo livši vojaki, ki so vsled vojaške službe za delo nesposobni postali in so ubogi in pa lepega vedenja.

Prošnje za podelitev teh ustanovnih mest vlagati je s potrebnimi dokazili o stanu, starosti, ubožstvu, vedenju in vojaškem službovanju do 10. februarja pri podpisnem mestnem magistratu ali pa pri pristojnem c. kr. okrajnem glavarstvu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.

dne 2. januarja 1902.

Koledar katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani za l. 1902 z jako zanimivo in rabno vsebino, z imenikom učencev za več ko 400 šolarjev, z zapisnikom bolnikov, gospodarskim zapisnikom itd. stane v „Katoških Bukvarih“ krasno vezan 2 K 30 h., po pošti pošiljan 10 h. več.

Umetnijski zavod za slikanje na steklo
B. ŠKARDA v Brnu.

Izdeluje zlasti: cerkvena okna različne izvršitve, Geniki in strokovni svet brezplačno. Osemkrat odlikovan s prvimi darili

Za na želodcu bolehaajoče!

Vsem, ki so si vsled prehlajenja ali preobloženja želodca, vživanja slabih ali težko prebavljivih, prevročih ali premrzlih jedil ali po nerednem načinu življenja nakopali kako želodčno bolezen, kakor:

želodčni katár, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljanje ali zažlezenje, naj bode s tem priporočeno dobro domače sredstvo, katerega izborni učinki so že mnogo let preizkušeni. To je

Huberta Ullrich-a zeliščino vino.

To zeliščino vino je pripravljeno iz izbornih zelišč z dobrim vinom in okrepča in oživi prebavni organizem človeka. Zeliščino vino odstrani motenja pri prebavi in pospešuje novo tvorjenje zdrave krvi.

Po pravočasni uporabi zeliščinega vina se želodčne bolezni večinoma že v kalu zatro. Nikar naj se torej ne zamudi rabiti je. Simptomi, kakor: glavobol, kolcanje, zgaga, napihovanje, slabosti z bljuvanjem, ki se tim močneje javljajo pri kroničnih (zastarelih) želodčnih boleznih se mnogokrat odstranijo že po nekaterokratnem pitju.

Zaprtje in njega neprijetne posledice, kakor tesnoba, ščipanje, vtrpanje sroa, brezspanje, kakor tudi zastajanje krvi v jetrih, v vranici in pri hemeroidnih boleznih, se z zeliščinim vinom časih hitro odstranijo. Zeliščino vino odstrani vsako neprebavnost in odpravi vsled lahkega odvoda nepotrebne tvarine iz želodca in iz črev.

Medla, bleđa barva, nedostajanje krvi in oslabljenje so večinoma posledice slabega prebavljanja, nedostajanja snovanja krvi in bolezni na jetrih. Ob nedostajanju apetita, nervozni oslabelosti in razdraženosti in pogostem glavobolu, nočeh brez spanja hirajo mnogokrat take osebe počasi.

Zeliščino vino daje oslabei življenjski moči nov impulz. Zeliščino vino pomoži apetit, pospešuje prebavljanje in reditev, oživilja spremembo snovij, pospešuje snovanje krvi, pomirja razburjene žive in stvarja novo življenjsko veselje. Mnogobrojna priznanja in zahvalna pisma dokazujejo to.

Zeliščino vino se dobiva v steklenicah po gld. 1-50 in 2- a. v. v lekarnah v Ljubljani, Litiji, Kamniku, Skofji Loki, Kranju, Radovljici, Idriji, Tolminu, Trebnjem, Novem mestu, Ribnici, Kočevju, Metliki, Črnomlju, Postojni, Ajdovščini, Vipavi, Celju, Sežani, Trstu itd., kakor tudi po vsem Avstro-Ogerskem po vseh lekarnah.

Tudi razpošiljajo lekarnice v Ljubljani po 3 in več steklenic zeliščinega vina po izvirnih cenah v vse kraje Avstro-Ogerske. 672 12-11

Pred ponaredbami se svari.

Zahteva naj se izrecno

Huberta Ullrich-a zeliščino vino.